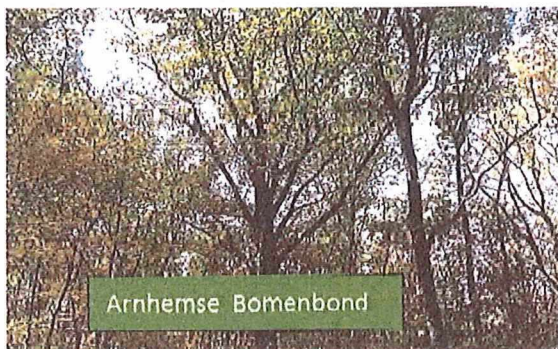

INGEKOMEN 21 SEP. 2022

20 september 2022, Arnhem.

Aan de Arnhemse Gemeenteraad
en het college van B & W.

**Verzoek om informatie over het ontwikkelingsplan
Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem
(Wet Open Overheid verzoek)**

Beste leden van de gemeenteraad en het college van B & W.

Met een beroep op de Wet Open Overheid willen wij van u de volgende informatie krijgen over de realisatie van het concept ontwikkelingsplan (de 90% versie).

Pas vijf dagen vóór de derde informatiebijeenkomst d.d. 6 september 2022 over de nieuwe beheer- en ontwikkelvisie ontvingen de deelnemende Arnhemse organisaties het nieuwe concept van deze visie (de zogeheten 90%-versie). Dit concept van 114 pagina's werd opgesteld in de tijdspanne na de tweede informatiebijeenkomst van 6 april 2022.

Vraag 1. Graag willen wij weten waarom in de planning werd besloten de deelnemende organisaties en bewoners pas **één week** voor de informatiebijeenkomst van begin september het nieuwe concept toe te sturen?

De gemeente Arnhem heeft volgens de coördinerende bestuursadviseur van afdeling Groene Leefomgeving besloten om geen inspraak te houden over het ontwikkelplan en de beheervisie voor de parken en bossen van Sonsbeek-Zypendaal- Gulden Bodem. Slechts "raadpleging" wil deze afdeling toepassen. Een **reden of argumentatie**, waarom men juist voor deze vorm van participatie heeft gekozen en niet voor inspraak, dan wel samenspraak, is **niet verstrekt of geformuleerd**.

Een nadeel van de huidige "raadpleging" is dat een inhoudelijke discussie met de deelnemers over belangrijke thema's, zoals de bescherming van de flora en fauna van de parken en bossen en de verbetering van de biodiversiteit, **niet door de gemeente is gehouden of georganiseerd**.

Vraag 2. Graag ontvangen wij het gemeentelijke besluit of de interne afspraak (en de motivering) om "raadpleging" toe te passen bij het maken van het ontwikkelingsplan, zodat ook duidelijk wordt **welke redenen er waren voor** de gemeentelijke organisatie om slechts raadpleging als participatie vorm toe te passen.

Na de tweede informatiebijeenkomst van 6 april hebben de deelnemende organisaties en bewoners aan de raadpleging diverse reacties, wijzigingen en voorstellen ingediend bij de coördinerende bestuursadviseur van afdeling Groene Leefomgeving. In een werkdocument (zie bijlage reactienota afdeling Groene Leefomgeving) wordt de inhoud van die voorstellen alleen summier en zonder context vermeldt. Vervolgens zijn deze voorstellen al dan niet akkoord bevonden met vaak bijzonder weinig argumentatie.

Vraag 3. Graag ontvangen wij de **volledige teksten** van de voorstellen en aanpassingen, die organisaties en bewoners hebben ingediend op het concept van 6 april (de 50% versie) bij coördinerende bestuursadviseur van afdeling Groene Leefomgeving.

Deze teksten horen volgens ons naar alle deelnemers toegestuurd te worden als de gemeente met hen wil communiceren in het ontwerpproces.

Zelfs de tekst van het advies van het **gemeentelijke** Boomkwaliteits Team Arnhem over het concept werd en wordt niet gegeven aan de deelnemende organisaties en bewoners.

De komende jaren zullen meer ontwikkelingsplannen voor de parken in Arnhem worden gemaakt.

Onze kritische vragen over de huidige aanpak van "inspraak" zullen hopelijk er toe bijdragen dat de gemeentelijke afdeling Groene Leefomgeving in het vervolg beter met betrokken Arnhemse bewoners en natuurorganisaties zal **communiceren en discussiëren** over de ontwikkelingsplannen van de Arnhemse parken en haar bossen.

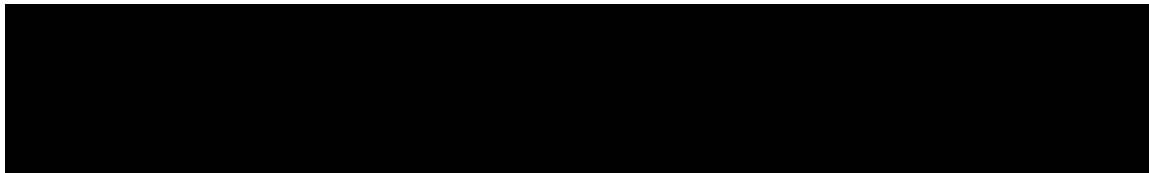
In afwachting van uw antwoord en met vriendelijke groet,

namens het bestuur van de Arnhemse Bomenbond en de stichting Tree Union

■■■■■■■■■■ (voorzitter) en ■■■■■■■■■■ (secretaris)

Secretariaat adres: ■■■■■■■■■■

De Arnhemse Bomenbond heeft een actief samenwerkingsverband met:

Bijlage: gemeentelijke reactienota Ontwikkelingsplan Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem.

Stad het College van B&W
gemeente Arnhem

Postbus 9029

6800 EL Arnhem

R AANGETEKENDE BRIEF NL

NL Franking betaald €9.05
55 gr.

D

PostNL

159522 20-09-2022 14:05

NL

3SRPKS054736611

6800EL 9029

	6 Water en sprengkoppen	
	Akkoord met ontwerp van beëindiging van sprengkoppen.	akkoord
	Beschouwing oevers overal hetzelfde ontwerpen.	akkoord, behalve de onbeschoefde oevers
	B Plankaart inzoom per deelgebied.	
	Terrein tussen watermuseum en witte watermolen ontwikkelen : wat wordt daar precies mee bedoeld?	Zie voorstel en opmerkingen vanuit watermuseum en molenplaats
	Uitzichttoeren Belvédère eigentijds verhogen : goed idee om het uitzicht vanuit de toren te herstellen/ te behouden. Geen kappen van boomtoppen	akkoord
	Pad verleggen naar Witte Villa : oke.	akkoord
	Eiland in de grote vijver : scheve boom weghalen en struiklaag ontwikkelen : oke.	akkoord
	Drijvend podium verplaatsen naar elders in park? De VvS ziet geen argumentatie of motivatie waarom het podium moet verdwijnen of moet worden verplaatst. Het blijkt toch voor velen een trekpleister te zijn. Is dit podium beschreven in de status van het park als rijksmonument? Is er onderzoek gedaan naar de noodzaak en belangen hiervan? Zolang er geen goede afweging is gemaakt is de VvS tegen verplaatsing van het drijvende podium.	Podium doet afbreuk aan de parkarchitectuur. Voorstel is om deze te verwijderen/vervangen.
	Clump bij de boerderij aanpassen : oke. Zichtlijn naar wildbaan herstellen : oke.	akkoord
	Barokke terrassenbaan herstellen. -herstellen van de taluds: akkoord met voorstel : noordelijk deel terrassen herstellen met verstevigde taluds en zuidelijk deel met behoud van huidige beplanting. Geen versteende taluds, zoveel mogelijk "onzichtbaar" herstellen. Specials in het talud : speels. Echter niet teveel en te opvallend. Zorg voor behoud van oorspronkelijke karakter.	Versteviging van de taluds is noodzakelijk voor bestendigheid tegen het hedendaagse gebruik. De specials zijn komen te vervallen.
	Geen evenementenlocatie in de opslag van het bladgat bij woning tegenover de boerderij.	akkoord
	Vista's herstellen bij Zijpendaal : prima	akkoord
	Gulden Bodem: plannen akkoord. Het plan voor een icoon in Gulden Bodem moet geen doel op zich worden maar eerder een plan dat voor, door en met bewoners en gebruikers ontworpen wordt. Het is van belang dat verder uit te werken ideeën breder worden uitgezet en besproken zodat er een gezond draagvlak voor zal zijn.	akkoord, er zijn nu meerdere opties opgenomen
	Het is goed om de parken ook aantrekkelijk te laten zijn/worden voor kleine kinderen. Deze plannen helpen ook om verspreiding van bezoekers te bewerkstelligen.	akkoord, voorstel gulden bodem voorziet hierin
	Algemeen	
	Graag ook aandacht en plannen voor het parkmeubilair : prullenbakken, banken, fietsenstalling, bewegwijzering etc.	akkoord, is toegevoegd
	Wellicht een bord met de agenda van de komende evenementen plaatsen.	goed idee, kan worden meegenomen in een voorstel voor borden bij de entrees
	Het is sterk aan te bevelen om aandacht te besteden aan mensen met een beperking. Het zou goed zijn als de ontwerpers de plannen op dit thema doornemen met het APCG (Arnhems Platform voor Chronisch Ziekten en Gehandicapten). Daar is veel deskundigheid voorhanden.	is nu niet meegenomen
Arnhemse Bomenbond	1. Inspraak van en de communicatie met de gemeenteraad en de inwoners van Arnhem geregeld? Deze procedure lijkt ons te mager voor de ingrijpende veranderingen die het ambtelijke projectteam voorstelt in het belangrijkste parkgebied van de stad Arnhem.	Participatievorm is raadplegen. Dit is één van de vier participatievormen, waarmee de gemeente Arnhem werkt. Raadplegen houdt in dat inwoners en andere belangstellenden hun mening en/of reactie kunnen geven op een voorstel. Deze meningen/reacties worden zorgvuldig bekeken. Uiteindelijk licht het bureau Strootman Landschapsarchitecten toe welke opmerkingen zijn overgenomen en waarom andere opmerkingen niet zijn overgenomen. Opmerkingen die gemaakt zijn, worden in een verslag verwerkt. Dit verslag wordt opgenomen in de participatieparagraaf van de Collegienota en de Raadsbrief, zodat de opmerkingen/reacties mee kunnen wegen in de oordeelsvorming van het gemeentebestuur. Gedacht wordt aan een presentatie aan de raad. Eerst zijn bewoners en partijen gevraagd te reageren (bewonersparticipatie), daarna (nu) wordt ook de raad meegenomen

	<p>2. Voorstellen versterking bosdelen en vergroting biodiversiteit.</p> <p>De versterking van de biodiversiteit kan het beste krachtig aangepakt worden door:</p> <p>a. Het aanleggen van nieuwe bosstroken aan de noordkant van de Gulden Bodem en Zypendaal en aan de zuidkant van Zyperdaal langs het bos nabij de Kluitzeweg.</p> <p>b. de aanleg van nieuw bos op gras- en akkerland aan de kant van de Schelmseweg en op het grasland gelegen tussen de Parkweg en Kluitzeweg</p>	<p>De open ruimtes worden aangehouden. De randen bieden soms (VAAK!) kansen voor bosmantels, langs de schelmseweg en kluitzeweg worden nieuwe bosstroken voorgesteld</p>
	<p>Nieuwe Bosranden in de agrarische percelen in samenhang met het ecologisch herstel. De grote agrarische percelen die onderdeel zijn van het plangebied zijn ecologisch gezien in zeer slechte staat en missen samenhang met de beboste gedeeltes.</p> <p>4. Het Bezoek en vertoeven in de parken Sonsbeek-Zypendaal: Gulden Bodem is een belevenis (= evenement) op zich zelf. Er is geen enkele goede reden om dit "verblijf in de wereld van het park" op te sieren met MEER vermaak en EXTRA belevenissen. duidelijker afweger en bepalen welke evenementen anno 2022 toch in Sonsbeek gehouden moeten worden. Het aantal evenementen moet daar verder beperkt en beter beheerd worden. ontwikkelplannen voor meer ruimte voor evenementen- en nieuwe horecavoorzieningen in de parken Zypendaal en de Gulden Bodem schrappen.</p>	<p>zie hierboven</p> <p>Er komt geen nieuwe horeca. Op gulden bodem wordt onderzocht of een kleinschalig evenemententerrein mogelijk is. Aandachtspunten voor evenementen worden in evenementennota beschreven</p>
	<p>5. Herinrichting parkeerterreinen van de parken.</p> <p>We zijn verheugd dat de gemeente van plan is het parkeerterrein aan de Zypendaalseweg aan te pakken. Ooit is hier is gewoon een hap uit het Gravinbos genomen. Het lijkt ons het beste om hier een stevige bomenrij langs de weg te ontwerpen.</p>	<p>akkoord</p>
	<p>4. Veilige leefruimte voor zoogdieren, insecten, vogels. De ijsvogel mag bijvoorbeeld niet verdwijnen uit Zypendaal omdat het 'mooier staat' als de struiken in de bocht in de oostzijde van de kasteelvijver verdwijnen.</p>	<p>Bij nadere beschouwing blijkt de ijsvogel hier geen nest meer te hebben. De parkarchitectuur gaat hier boven natuur. Onderzoeken of we een alternatieve ijsvogelwand ergens kunnen maken??</p>
	<p>Reeds december 2021 hebben we de gemeente Arnhem dringend verzocht: een ervaren boscoloog in te schakelen voor de planvisie. Daar is tot nu toe geen gevolg aan gegeven.</p>	<p>Binnen de organisatie is voldoende kennis aanwezig voor dit onderwerp. Verder zijn er goede contacten met boscoloogen in den langhen. We zien geen noodzaak een specifieke boscoloog in te schakelen.</p>
	<p>Graag meer concrete voorstellen voor de fauna in de parken! voorzieningen op te nemen voor de knobbelswanen die met hun jonkies 's nachts rusten op het fietspad tussen de Spiegelvijver en de Grote Vijver. Bijvoorbeeld door een plateau aan te brengen in de Spiegelvijver voor de zwanen.</p>	<p>akkoord</p>
	<p>5. Nieuwe inrichting Gravinbos Gulden Bodem. We denken dat Bureau Strootman beter gevraagd kan worden om een parkeerterrein te maken voor dit deel van het park. Het krampachtig vasthouden aan een illusie van een gebouw wat verloren is gegaan. 1 is onwenselijk en vervreemdend.</p>	<p>voorstel is aangepast</p>
	<p>Een moestuin met een restaurant in het park de Gulden Bodem? Dit zou goed zijn om de bezoekersruk op Sonsbeek te vermindern. De analyse ontbreekt hoe de gemeente tot deze stelling is gekomen. Er zijn wel grote nadelen: een restaurant/horecagelegenheid moet bevoorradat worden (autoverkeer en los- en parkeerterruimte) en het zal ook na zonsopgang regelmatig open moeten zijn om de exploitatie van het restaurant rond te krijgen.</p>	<p>er komt geen horeca in de historische moestuin</p>
	<p>6. Landschapskamers en bronbosjes</p> <p>Het laten ontstaan van 1 ruidenrijk grasland in eer. deel van de landschapskamers zal de biodiversiteit ter plaats: w.b.t. de flora als de fauna zeer ten goede komen. De Arnhemse Bomenbond ondersteunt het plan van Bureau Strootman</p>	<p>akkoord</p>
	<p>om de rododendrons uit de bronbosjes weg te halen, omdat die hier niet thuishoren.</p>	<p>een geleidelijk scenario is onderzocht, maar niet haalbaar, omdat het profiel van de terrassen dan niet kan worden aangepast</p>
	<p>7. Weer nieuwe terrassen aanbrengen in Zypendaal met verstevigde talud: In de opties voor de aanpak ontbreekt een scenario met geleidelijke verbetering van de lanen met aanplant van loofbomen in de grote opengevallen gaten van de lanen</p>	<p>Keuze voor linde is tot stand gekomen in overleg met de beheerder. Overigens staan er ook eiken in de Engelselaan. Aangegeven locaties voor laanherstel zijn juist geschikt omdat hier nagenoeg geen bomen in de weg staan en zo jonge aanplant belemmeren</p>
	<p>8. De vernieuwing van de Engelse Laan in het park Sonsbeek. Wij willen de opdrachtgever van ontwikkel-/ beheervisie nadrukkelijk vragen om meer informatie waarom de oude laan niet aangevuld kan worden met fraaie beukenbomen. Het Beuken-Hallebos van Sonsbeek moet worden gekoesterd en niet worden afgebroken.</p> <p>a. Graag willen wij in de ontwikkel-/beheervisie laten opnemen dat de fraaie Engelse Laan van Sonsbeek geleidelijk wordt vernieuwd met jonge beukenbomen.</p>	<p>Er worden geen bomen gekapt. Maatschappelijke relevantie is nog wel een goed punt.</p>
	<p>De Bevelde: de uitkijktoren in het Beuken Hallebos van Sonsbeek. Het is ook sterk de vraag of deze openstelling maatschappelijk relevant is: het bomenkap en veel te grote luchtvervuiling.</p>	<p>is inmiddels gecompleteerd</p>
	<p>Allerlei onderwerpen die voor een nieuwe beheervisie noodzakelijk zijn ontbreken echter nog.</p>	

	Er zijn de afgelopen jaren na de droge hete zomers veel beuken en andere soorten bomen bezwelen in de Arnhemse bossen en parken. Om deze reden baren de uitgevoerde dunningen op Gulden Bodem en Klarenbeek ons grote zorgen. Er bestaat echter geen wetenschappelijk literatuur voor Noordwest Europa die deze bewering ondersteunt. Bovendien is het nog onduidelijk wat de gevolgen zullen zijn van klimaatverandering op de Arnhemse bossen. Onderzoek naar de gevolgen van dunningen op overgebleven bomen heeft voor de Arnhemse Bomenbond dan ook hoge prioriteit.		akkoord
	Het is goed om in de beheervisie op te nemen dat een spoedig een onderzoek zal plaatsvinden naar de gevolgen van de dunningen bij de bomen die zijn blijven staan (met name voor de beuken en naaldbomen).		maatregelen opgenomen ter verbetering van de bosbodem: meer water en organische stof, meer gelaaheid en aandeel dood hout vergroten.
	Onderzoek naar de bosbodem, waterdoorloop en luchtkwaliteit a. Al meer dan 80 jaar is er stelselmatig te veel gekapt stamhout weggehaald uit de bosdelen van deze landgoederen. Ook is rauwlijks er dood hout blijven staan. Dat heeft een zeer negatief effect op de mineralenhuishouding. b. Met name op de hogere delen van de Gulden Bodem, Zypendaal en de bosdelen van Sonsbeek (o.a. nabij de Parkweg en de Apeldoornseweg) ziet men dat de bosbodem te schraal en te voedselarm is en dat de zuurgraad te hoog is geworden. Bodemonderzoek in de parken is dan ook een absolute noodzaak. c. In de beheervisie wil de gemeente de biodiversiteit vergroten: daarvoor is het noodzakelijk inzicht te hebben in de kwalitatieve situatie van de bosbodem. d. De opvang van regenwater en het stromen van de beek (o.a. stroomsnelheid) door de parken moet nader onderzocht worden om een goede beheervisie te kunnen voorschrijven. e. Er moet gekeken worden naar de effecten van de huidige luchtkwaliteit (met name stikstof, NH3, SO3 en andere schadelijke gassen) om beheermaatregelen te kunnen beoordelen. f. Bodemonderzoek van de huidige akkers en weidegronden in de parken is eveneens noodzakelijk. Welke effecten hebben de akkers en weiden (bemesting etc.) op het huidige bos. Ook voor de aanleg van bosstroken en de uitbreiding van bosdelen is het zeer wenselijk actueel (bemesting etc.) op het huidige bos. g. Bodemonderzoek van de huidige akkers en weidegronden in de parken is eveneens noodzakelijk. Welke effecten hebben de akkers en weiden (bemesting etc.) op het huidige bos. Ook voor de aanleg van bosstroken en de uitbreiding van bosdelen is het zeer wenselijk actueel (bemesting etc.) op het huidige bos.		Binnen het rijksmonument worden geen fysieke sportvoorzieningen aangelegd. Het park is een natuurlijke sport- en speelplek. Er zijn voldoende natuurlijke plekken om te sporten. Er is wel ruimte voor meer en verbeterde speelplekken.
Wijkvereniging	ik wil je vanuit de wijkvereniging Burgemeestersvrij vragen of er mogelijkheden zijn om meer sport- en spelgelegenheden te creëren in Sonsbeek park.		Bij de entree van de molenplaats/watermuseum is ruimte voor kleinschalige speelvoorzieningen, plus op de locatie van het jachtst in gulden bodem
	Binnen Sonsbeek park wordt er veel gesport, maar er is eigenlijk alleen een basketbalveldje. Verder is het improviseren en daardoor zie je de nodige bootcamp/personal training activiteiten plaats vinden.		bestaande sportvoorzieningen (basketbalveld, paden en plekken voor bootcamp/training worden behouden
	Wil jij eens kijken wat er mogelijk is op het aangegeven stuk grond tussen het Watermuseum en de ingang naar het paviljoen, steele tuinen? Het stuk ligt nu braak, maar heeft wellicht een andere functie?		nieuw voorstel gedaan
Ecovred:	1. De klimaatverandering en specifiek het gevolg voor Elk en Beuk zie ik er niet echt in terug. Deze soorten vallen ongeveer uit de komende jaren. Hoe wordt hierop geïmplementeerd?		is inmiddels beschreven. Met name naalddoorten hebben te lijden onder droogte
	2. Bomen die uitvallen in een veel eerder stadium (!) nieuwe aanplant opkweken en plaatsen. (Clumps e.a.) En grote boomwag en een sprietje er voor terug laat zien dat er iets mis gaat		akkoord
	3. Water vasthouden in de bossen. Zie het dorre gras rondom de witte Villa.		voorstellen klimaatadaptatie inmiddels toegevoegd
	Er stromen miljoenen liters mooi water door het park en buffering is meer dan noodzakelijk. Waar is die en waar wordt dat gerealiseerd. Wat wordt er gedaan om veel meer water te laten infiltreren?		voorstellen klimaatadaptatie inmiddels toegevoegd
	4. Financiën die worden verdiend uit het park investeren in het park. Per definitie is eigen broek ophouden is het beleid. Moet voorbeeld van maken.		Financieren vanuit evenementen is niet mogelijk, omdat evenementen worden gesubsidieerd door de gemeente
	5. Meer diversiteit aan planten in de grasvelden - wat je nu ziet aan verdroging is niet nodig. En het gras wat langer laten staan en altijd wat langer overlaten - maai balk hoger zetten		akkoord
	6. Geen asfalt in het park - vervangen en niet meer gebruiken - slijtage geeft vervuiling, schadelijk voor bomen, zware machines etc. etc		Vervangen is nu niet aan de orde, wel een nieuwe slijtaag, en op sommige plekken vervangen door halfverharding
	7. Verkeer er uit halen, Parkweg en anderen. Daar een mooi kronkelend wagentje van maken		zie voorstel parkweg
	8. Uitbreiding van het park concreet maken; bijvoorbeeld richting het ziekenhuis Natuur gaat voor		zie voorstel aansluiting ziekenhuis
	9. Onder de Witte Villa, de bodem en mogelijkheden laten zien. Welke kaders zijn er en welke ondergrondse waterberging is er mogelijk?		er worden geen technisch ondergrondse waterbergingen toegevoegd, zie hoofdstuk klimaat
	10. Levende bruggen maken. Voorbeelden kun je zien in het voorproefland India		modie inspiratie voor uitwerking bruggen

	11. Er is behoefte aan spelen bij de kinderen. Maak een huttenbouwplek		meep idee, ergens in het bos
	12. Het aspect voedsel, natuur veel meer onder de aandacht brengen		kar door natuurcentrum worden opgepakt
	13. De herten een meer inspirerende plek bieden met meer beschutting, bomen in het midden, een poel en beter gras		mes eens
Bewoner	- de term "shared space" zou je kunnen vervangen door "stapvoetsgebied"		zie voorstel parkweg
	- Dat paden deels onverhard zijn (bij Lorentz) heeft waarschijnlijk te maken met boomwortels.		kloot
	- Kruiswater op de paden (moerasweide en in de socht langs de Parkweg) loopt bij Sonsbeek.		maar is gevaarlijk in de winter, wanneer het water bevriest
	- Hertenkamp is rijp voor herbestemming		akkoord
	- de vijvers zijn een onderdeel van de Sint Jansbeek, de historische rol van de beek mag meer aandacht hebben. ("Bakermat van Arnhem").		akkoord
	- meer aandacht voor het "Jansveld", tussen Molenplaats en Watermuseum. (uitbreiden waterspeelplaats?)		akkoord zie voorstel
	- bij de Belvedere geef ik de voorkeur aan kapper. Verhogen lijkt me architectonisch niet aantrekkelijk.		kappen levert veel weerstand op
	- het drijvende podium/erplaatsen naar Park Presikhaaf.		gord idee
	- De sprekop bij de Wildbaan kan hersteld worden. Is beschadigd bij volkbreuk 2014. (afpalen)		akkoord
	- het Bladgat zou een openluchttheater kunnen worden.		we zetten nu in op het composteren van blad zodat dit: opnieuw in het systeem kan worden gebracht
	- wat gebeurt er met het infiltratieproject in de weide bij Cranevelt?		beter inpassen
	- wat gebeurt er met de Vlindertuin?		wordt behouden
	- zijn er plannen voor de Hoogstamboomgaard bij Molenplaats?		zie voorstel
Bewoner	Fietsen in de parken is 11 jaren voor veel wandelaars een doorn in het oog, maar wordt gedoogd.		fietsen in het park is niet toegestaan. Handhaving is noodzakelijk, en daarnaast kan bij de entrees beter worden aangegeven wat de regels zijn
	Tegenwoordig echter zijn er zeer veel elektrische (bak)fietsen die met 25 kilometer per uur door de parken fietsen.		
	Het snelheidsverschil met de wandelaar is heel groot en dit kan tot gevaarlijke situaties leiden zoals aan de onderlinge ergernis die ontstaan en die ook tot frictie kan leiden.		
	Juridisch valt een elektrische fiets volgens mij niet onder gemotoriseerd verkeer en kunnen wij hier weinig tegen doen met de huidige regels op de bebording terwijl ik wel een probleem zie ontstaan.		
	Hoe willen we hier als gemeente mee omgaan?		
	P.S. valt een speedpedelec wel onder gemotoriseerd verkeer?		
Bewoner	Geen beschrijving van tijd en oorsprong van park in de stad.		is toegevoegd
	Als gebruikers worden alleen fietsers en evenementen genoemd en dan negatief. Verder worden er nergens gebruikers genoemd ook niet de positieve invloed van het park voor alle doelgroepen (jeugd en gezondheid bv)		is toegevoegd
	Hertenkamp weg, nieuwe functie (evenementen). Hertenkamp/ dagelijks komen er een groot aantal mensen juist voor de herten, om te voeren en ze te zien		Meningen zijn verdeeld. We stellen voor om het hertenkamp op termijn om te vormen tot lig-/natuurweide
	Argument weghalen "is niet van deze tijd? Een watermolen of belvedere ook niet, maar dat is toch juist wat het park rijksmonument maakt en nog nooit functioneert het park zo goed als nu. Kijk naar bezoekersaantallen en maar ook soorten rijkdom.		
	Gras hertenkamp ziet er slecht uit? Minder herten is de oplossing en beschouwen		
	Waarom als er behoefte is aan recreatiemogelijkheden niet het bovenste deel van de grote weide (niet onder de karper vijver, natuurwaarden gewoon gras en logistiek alles mogelijk om schade tegen te gaan.		Grote weide wordt ontwikkeld als kruidenrijk grasland
	Drijvend podium. Is een kunstwerk en beschermd, en de vlot concerten? Dit is het laatste buiten evenement voor ouderen Arnhem en nog steeds goed bezocht.		Goed punt, maar het vlot doet afbreuk aan de parkarchitectuur.
	Kunstwerk gulden bodem. Beschermd en ook zeer geliefd		wordt ook behouden
	*paden structuur veranderen? (Toestemming rijksmonumenten) functie van rondlopende paden is de basis in een Engels landschapspark		Paden zijn al meermalen aangepast in het verleden. Onder de bomen kan het asfalt niet doorlopen vanwege de wortels, wat een onrustig en onaantrekkelijk beeld oplevert.
			Doortrekken van het pad is de mooiste optie en historisch verantwoord
	*Bos, Engels landschap Eik en Beuk. (Voorzichtig zijn met inbrengen andere soorten) beukenbos is niet slecht maar in een natuurlijk overgang fase en dit is uniek en nergens in Nederland zo en juist heel belangrijk voor natuur en biodiversiteit		Een deel van het bos blijft behouden als puur beukenbos
	*Idee, nieuwe boomsoorten (voorzichtigheid belangrijk, waarom niet kijken welke soorten zich staand houden)		het streven is om het bosbestand diverser te maken
	*Laan aanvullen met linde, naast hertenkamp (waaronder geen origineel beuken laan patroon?) beuk doet prima in Sonsbeek.		Keuze voor linde is tot stand gekomen in overleg met de beheerder. Overigens staan er ook eiken in de Engelselaan. Aangegeven locaties voor aanplant zijn juist geschikt omdat hier nagenoeg geen bomen in de weg staan en zo jonge aanplant belemmeren

	5. Reguliere intensieve aanbouw (incl. drijfmest) zou inderdaad geen plek meer moeten hebben in de parken (dia 26).		akkoord
	6. Ook BKA is voorstander van omvorming deel van gazon tot bloem- en insectenrijk hooiland (28).		akkoord
	7. Goed idee om van Parkweg auto/luwe fietsstraat te maken (dia 35).		akkoord
	8. BKA beschouwt fietsers op de parkpaden niet als een gegeven maar als een serieus probleem, dat de gemeente uit de hand heeft laten lopen. Gezien het toenemende aantal fietsers, hun hoge snelheid (groot deel is gemotoriseerd) en beperkte neiging om rekening te houden met wandelaars is het wach- en op nog grotere problemen en ongelukken. Gemeente Arnhem is aan zet, want anders geldt het recht van de sterkste. Welke voorganger houdt de gemotoriseerde bakfiets tegen die van de heuvel af komt denderen? Nog langer gedogen is geen oplossing: verbieden, handhaven en heldere communicatie wel. De paden in de parken hebben geen verkeersfunctie en moeten dat ook niet krijgen.		mee eens
	9. BKA ziet kwelwater op paden als interessant aardkundig fenomeen, niet als gevaar. (dia 41).		bij voorstel is de kwel wel degelijk gevaarlijk
	10. Andere invulling van hertenkamp is voor BKA bespreekbaar (dia 46). Maar gebruik de vrijkomende grond niet voor nog meer evenementen en hun bezoekers, wel voor de van rust en landschap genietende mens. En voor ontwikkeling van bosrand en biodivers grasland.		mee eens, een combinatie van lig-/ en natuurweide is een mooie invulling
	11. Reguleren van evenementen is noodzakelijk (dia 48). Laat daarbij ook belangen van dieren (rust) en planten (bodemverdichting, beschadiging) serieus meewegen, en ga niet tot de grens: veel planten en dieren hebben het zonder die drukte al moeilijk genoeg. Is pretpark een doelstelling?		akkoord
	12. Prima om exoten te verwijderen in bronbos Zippendaal en het pad te laten vervallen (dia 81).		akkoord, pad komt (nog) niet te vervallen
	13. Goed om barokke terrassenlaan deels te herstellen met lichtbossoort en ondergroei (dia 87).		akkoord
	14. Is het niet mogelijk om het bosje langs de Jansbeek waar IJsvogel vaak zit anders vorm te geven, zodat IJsvogelbotoep blijft bestaan naast zichts? (dia 92).		Bij nadere beschouwing blijkt de IJsvogel hier geen nest meer te hebben. De parkarchitectuur gaat hier boven natuur
	15. Herstel moestuinen in Gulden Bodem heeft voor BKA geen prioriteit; ontwikkel op deze plek liever een gevarieerd kl maastbestendig loofbosje (dia 97)		Her historische gegevens van een moestuin heeft prioriteit
	16. Het aanleggen van lagen in weiden vindt BKA een goed idee. Wij pleiten bovendien voor de ontwikkeling van brede bosranden (die momenteel in de parken vrijwel volledig ontbreken) (dia 97). Hetzelfde geldt voor de weiden in Zippendaal en langs Parkweg.		zie voorstel
	17. Gulden Bodem verdient een meer aantrekkelijke kern, maar laat het niet al te aantrekkelijk worden. Een charme van Gulden Bodem is juist de relatieve rust. Is een simpele speelplek naast een bloemrijke zonnewaide niet genoeg? (dia 98).		zie voorstel
	18. Het zou goed zijn om voor de drie parken vast te leggen dat de oppervlakte steen (bebouwing en verharde wegen) niet toeneemt (zo mogelijk wel afneemt). Dus nieuwe gebouwen en verbreding van paden moeten gecompenseerd worden door elders in parken steen/asfalt te verwijderen.		mee eens, zie voorstel
	19. De instandhouding en weerbaarheid van het 'dorkbos' (i.o.v. externe invloeden) zou een cruciaal item moeten zijn. Toch is hierover nauwelijks iets in de conceptvisie geformuleerd. Een groot gemis, want de duurzame aanwezigheid van een gezond en gevarieerd bos is niet meer vanzelfsprekend. De visie kan hierbij deels verwijzen naar de 'bosbeheerstategie' (in ontwikkeling). Deels zal het wellicht nodig zijn om in deze parkvisie te benoemen welke thema's of accenten (bijvoorbeeld verbeteren bosstructuur, verjonging, verbreding boomsoortensamenstelling of verhogen biodiversiteit) in deelgebieden urgent zijn. Heldere themakaarten in de visie kunnen een zigzag-koers in de bosontwikkeling voorkomen.		akkoord
	Zijn er tijdrekenen beschikbaar van monitoringgegevens van de kwaliteit? Zo niet, dan stelt BKA voor om voor de parken een kwaliteitsmonitoring te starten. Dat maakt evalueren in de toekomst een stuk gemakkelijker.		voor sommige parkdelen wel, zoals het bronbos van Zippendaal
Bewoner	De Parkweg voldoet goed aan de kleine weg, maar voorzichtig gereden moet worden, 30km zone, geen vrachtwagens, goede fietspaden. Dat de verkeersdrempels verwijderd zijn was ergens goed voor, maar ze hoefden niet terug. De oversteekplaatsen van de paden moeten beter op elkaar aansluiten en duidelijker gemarkeerd worden en zo mogelijk voorrang krijgen op rijdend verkeer. Het is zinloos en geldverspillend om de fietspaden te verwijderen.		De veiligheid is volgens sommigen wel degelijk in het geding (hard rijden, onoverzichtelijk). Voorstel is het maken van een fietsstraat, en het gedeeltelijk afsluiten voor autoverkeer

	Het vlot bij Brasserie de Boerderij wordt heel gemakkelijk weggehaald door de architecten wegens een schreefgroeiende boom. Dat zou het einde betekenen van een tractie van bijna 50 jaar met zondagmiddag vlotconcenten.	Het vlot doet afbreuk aan de parkarchitectuur: doet ontzettend in materialisatie en zicht op de boerderij
	Hoofdentree Sonbeek. Ze hebben niet gezien dat de poort altijd halfdicht staat. Dat komt door een constructiefout. Het is niet uitnodigend voor het publiek. Er zijn veel stallingsproblemen met fietsers en brommers aan de voorzijde.	Goed punt
	Het hertenkamp is een onderdeel van het monumentale park. Dat kan niet verwijderd worden. Nu is het een van de meest gewaardeerde plekken van het park.	Meningen zijn verdeeld, we kiezen voor de koers op 03 termijn het hertenkamp te verwijderen.
	Veilig is om de kinderen en ouderen door het park te laten fietsen. Zij fietsen dan over wandelpaden. Dat is mogelijk als de paden verhard zijn en ruim genoeg om zijn om wandelaars en fietsers samen te laten gaan. De regel is dat fietsers getoeliefd worden in een voetgangersgebied en dat de fietsers zich moeten aanpassen aan de voetgangers qua gedrag en snelheid. Uitgezocht moet worden welke shared paden nodig zijn en die moeten gemarkeerd worden.	Fietsers leiden tot gevaarlijke situaties, en verstoren het plezier van de wandelaar om ongestoord te kunnen wandelen. Buiten het park om zijn op de parkweg/zyendaalseweg zijn mogelijkheden om te fietsen
	De wens voor een mountainbike route wordt nergens besproken. Een goed en ecologisch verantwoord route zou ingaan op een behoefte naar meer bewegen en sporten. Dat kan best gerealiseerd kunnen worden.	Er komt geen mountainbikeroute in het park. Op de valuwe zijn voldoende mogelijkheden voor mountainbikers
	Evenementen horen historisch thuis in het Park. In het plan wordt voorgestaan alsof evenementen een lucratieve business is waar de gemeente een graantje van kan meepikken. Het is eerder een blijk van een manier om te bezuinigen. Met een goed beleid en bij behorende subsidieregeling zouden de evenementen gestuurd kunnen worden.	Evenementen blijven onderdeel van het park, maar er worden wel kaders gesteld in de evenementennota
	Het grootste probleem zit het in het recreatieve gebruik dat ongeorganiseerd plaatsvindt. Het kan heel druk zijn in het park. Groepen blijven soms tot diep in de nacht hangen met veel geluidsoverlast. Alcohol en drugs worden openbaar in grote hoeveelheid gebruikt, ook door veel jongeren < 18.	Er is een apart proces met veiligheid en beheer over dit onderwerp. Daarnaast is er een voorstel voor (inpassing van) afvalbakken en toiletten opgenomen, en een voorstel voor duidelijke borden met spelregels bij de ingang
	De ruimte voor dagrecreatie was vroeger veel grinter. De koeienweide en de moerasgebieden zijn al onttrokken voor dit gebruik. Nu komt er een nieuw begrip bij: hooiland. Het lijkt dat de architecten het gras willen later groeien om te hooien en om er een bloemenveld van te maken. Maar dan mag je er misschien nog doorlopen en maar voor picknicken of een balspel is niet meer bruikbaar. Als hooien belangrijker wordt dan zullen de bezoekers het gebruik van deze gebieden ontmoeid worden en dus onzegg worden.	Er zijn verschillende locaties met gazon waar mensen kunnen vertoeven
	Het lijkt dat de architecten al een voorsprong nemen op de voortrekkers van hun opdrachtgever, de gemeente Arnhem. Na de verkiezingen wijzigingen de politieke verhoudingen. Mogelijk zullen er wethouders met bepaalde ideeën komen. Groenlinks zet in op meer natuur. Voor Partij voor de Dieren is het Hertenkamp niet meer van deze tijd. Zo kunnen zij hun plannen er makkelijker door de besluitvorming heen sluisen	Gemeente heeft wensen en aandachtspunten meegegeven, waar opdrachtnemer mee aan de slag is gegaan. Definitieve keuzes zijn in het proces gemaakt.
Natuurcentrum	Molenplaats is de entree naar het park: Rustpunt, picknicken, Bijenkast, kinderen, sissinghurst castle-boomgaard: omgeving als visitekaartje van NC en het park Afvalbakken uit het zicht.	akkoord
	Prio Voor minder validen niet zo goed toegankelijk. Er moet wel een auto in kunnen.	akkoord
	Fietsparkeren. Soms te weinig plek. Lelijk. Soms ook tegen het gebouw aan. In de zomer dagelijks. Mogelijkheid vaste stalling achterkant tegen de boomgaard aan, langs het pad.	akkoord
	Boomgaard is net niks. Goed onderhouden! Vroeger onderhielden vrijwilligers molenschuur de boomgaard. Het zijn oude rassen: beheer overdragen aan natuurcentrum, met vrijwilligers	akkoord
	Speels element toevoegen, maar minder steng. Natuurpunt renkums beeld dat iets van groen speeltlement. Speelaanleiding in de vorm van boomstam oid. In de punt is ruimte.	akkoord
	NC wil wel de regio nemen in informeren parkbezoekers, samen met regio: eur/gemeente. Molenplaats als informatiepunt voor ontwikkelingen in het park. Bijv. tentoonstelling maken van geschiedenis hertenkamp, lezing organiseren, etc. Informeren NC gaat Gidsen opleiden om mensen in de parken rond te leiden.	akkoord
Watermuseum	Parkeren is gratis, dus wordt gebruikt door mensen die in de buurt moeten zijn. Parkeerplaats alleen voor personeel en gasten watermuseum en aangelegde gebouwen inrichten, zijv. met slagboom. 21 parkeerplaatsen is minimum voor personeel en gasten (congres ed)	akkoord
	Buitenruimte meer aanspreken en meer ruimte genereren voor educatieve doeleinden in context van natuurweide. Fietsparkeren verplaatsen. Dijkje doortrekken, entreeplein aanpassen. Bord watermuseum plaatsen, educatieve tuinen toevoegen. Huidige zijn erg klein voor een schoolklas. Leebomen geven schaduw aan de muren	akkoord
	Gat naar het beneden niveau mag aantrekkelijker. Met bv groene wanden. Nieuwsgierigheid aanwakken.	akkoord

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 20 september 2022 11:50

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: FW: Woo verzoek om informatie Ontwikkelingsplan Sonsbeek-Zypendaal-Gulsen Bodem.

Urgentie: Hoog

Goededag,

Bijgaande brief heeft het voorlopige advies gekregen "In handen stellen van het college van B&W ter afdoening, verzoek kopie antwoordbrief/mail aan raad".

Willen jullie deze verwerken?

Dank!

Hartelijke groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 20 september 2022 08:08

Aan: Raadsleden Arnhem [REDACTED]; Fractievoolgers Arnhem

[REDACTED]

Onderwerp: Woo verzoek om informatie Ontwikkelingsplan Sonsbeek-Zypendaal-Gulsen Bodem.

Urgentie: Hoog

Aan de gemeenteraad en het College van B & W van Arnhem.

Hierbij een verzoek om informatie over de totstandkoming van het concept Ontwikkelingsplan Sonsbeek- Zypendaal- Gulden Bodem (zie bijlagen).

namens het bestuur van de Arnhemse Bomenbond en de stichting Tree Union

[REDACTED] (voorzitter) en [REDACTED] (secretaris)

Secretariaat adres: [REDACTED]

De Arnhemse Bomenbond heeft een actief samenwerkingsverband met:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]